

7 Μαΐου 2015

Αριθμ. Πρωτ.:XXXXX/XXXX/2015

Πληροφορίες: κα Αναστασία Τοπαλίδου

1. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Σταδίου 29
101 10 Αθήνα

2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Αγ.Κωνσταντίνου 8
102 41 Αθήνα

3. ΤΟΠΙΚΟ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΙΚΑ - ΕΤΑΜ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

Κεφαλληνίας 12-14
113 61 Αθήνα

Αξιότιμες / οι κυρίες / κύριοι,

Όπως ήδη γνωρίζετε, ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορά από την κυρία XXXXXXX, (ΑΜΑ XXXXX), συνταξιούχο του ΙΚΑ, η οποία ζητάει την παρέμβαση της Αρχής προκειμένου να της καταβληθούν αναδρομικά ποσά συντάξεων από την ημέρα συμπλήρωσης του 55^{ου} έτους της ηλικίας της. Για τη συγκεκριμένη περίπτωση, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ήδη αποστείλει σχετική επιστολή προς το Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Πατησίων εν όψει εξέτασης της αριθμ. XXX/2014 ένστασης της ασφαλισμένης, κοινοποιώντας τη και στη Διοίκηση του ΙΚΑ, ενώ από το σύνολο των εγγράφων που περιήλθαν εις γνώση της Αρχής, προκύπτει ότι και η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι γνώστης της σχετικής διαφοράς της κυρίας XXXXX με το ΙΚΑ.

Με την επιστολή αυτή και μετά την απόρριψη της προαναφερόμενης ένστασης της κυρίας XXXXXXX με την αριθμ. XXXX/2015 απόφαση της Τ.Δ.Ε. του Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Πατησίων επιθυμώ να επανέλθω στη συγκεκριμένη συνταξιοδοτική περίπτωση εκθέτοντας σας συγκεκριμένες θέσεις και παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, επί των οποίων θα σας παρακαλούσα να μας ενημερώσετε τεκμηριωμένα για τις θέσεις και τις απόψεις των Υπηρεσιών σας καθώς επίσης και για τυχόν, σχετικές των αρμοδιοτήτων σας, ενέργειες σας.

Σύντομο ιστορικό

Με την αριθμ. χχχ/1998 αίτηση συνταξιοδότησής της, η κυρία XXXXX αιτήθηκε τη συνταξιοδότησή της ως μητέρα με ανήλικο τέκνο με συνυπολογισμό του χρόνου ασφάλισής της και στο ΤΣΑ.

Το ΤΣΑ με την αριθμ. χχχχ/1998 απόφαση Διευθυντή γνωστοποίησε το χρόνο ασφάλισης της κυρίας XXXXX στο ΙΚΑ με την, **λανθασμένη**, επισήμανση ότι η τμηματική

σύνταξη με βάση το χρόνο ασφάλισής της σε αυτό «**θα δοθεί με τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας της αφού υποβάλει σχετική αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 69 του ν. 2084/92**».

Το Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Πατησίων με την αριθμ. χχχ/1998 απόφαση Διευθυντή του Υποκαταστήματός χορήγησε μειωμένη σύνταξη γήρατος στην κυρία ΧΧΧΧΧ ως μητέρα ανήλικου τέκνου **επαναλαμβάνοντας επίσης λανθασμένα «Με την πληροφορία ότι με τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας της να ζητήσει στο ΟΑΕΕ-ΤΣΑ τη συμμετοχή ποσού σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1902/90**».

Η πολίτις βασιζόμενη στην προαναφερόμενη λανθασμένη πληροφόρηση που είχε και από τους δύο εμπλεκόμενους ασφαλιστικούς φορείς, μετά τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας της, με την αριθμ.χχχχ/2013 αίτησή της προς το ΤΣΑ ζήτησε να της καταβληθεί το τμήμα της σύνταξης με βάση το χρόνο ασφάλισής της σε αυτό.

Της αίτησής της αυτής προηγήθηκε αίτηση στις 7.2.2013 προς το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, με την οποία ζήτησε την επανεξέταση του χρόνου έναρξης της καταβολής της συμμετοχής του ΤΣΑ στη σύνταξή της, αιτούμενη την καταβολή από τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της σύμφωνα με το άρθρο 69 του ν. 2084/92, ήτοι από 28.1.2013.

Το Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Πατησίων αρχικά εξέδωσε την αριθμ.χχχχ/2014 απόφαση Διευθυντή σύμφωνα με την οποία επανυπολογίστηκε το ποσό της σύνταξής της από 5.3.2008, ήτοι πέντε χρόνια πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης της το 2013, **ενώ στη συνέχεια με την αριθμ. 4901/9.12.2014 νεώτερη απόφαση Διευθυντή υπολογίστηκε το ποσό συμμετοχής του ΟΑΕΕ από 28.1.2003, με ημερομηνία έναρξης ωστόσο των οικονομικών αποτελεσμάτων για την πολίτη την 5.3.2008 σύμφωνα με το άρθρο 40, παρ. 6 του α.ν. 1846/1951, θέτοντας το ζήτημα πενταετούς παραγραφής.**

Καταλήγοντας, παρά το γεγονός ότι η κυρία ΧΧΧΧΧ σύμφωνα με το άρθρο 69 του ν. 2084/92 είχε τη δυνατότητα να αιτηθεί τη λήψη της τμηματικής σύνταξης του ΟΑΕΕ- ΤΣΑ κατά τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της, διαφαίνεται ο κίνδυνος να απολέσει συνταξιοδοτικό της δικαίωμα αφού μετά από τη λανθασμένη ενημέρωση που έλαβε από δύο διοικητικές πράξεις και από τους δύο εμπλεκόμενους ασφαλιστικούς φορείς, υπέβαλε το σχετικό αίτημα τμηματικής σύνταξης από τον ΟΑΕΕ-ΤΣΑ μετά τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας της.

Η θέση της Διοίκησης του ΟΑΕΕ και της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων

A. ΟΑΕΕ

Σε συνέχεια αλληλογραφίας μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας με τους εμπλεκόμενους ασφαλιστικούς φορείς ΟΑΕΕ και ΙΚΑ, η Διοίκηση του ΟΑΕΕ με το αριθμ.χχχχ/2013 έγγραφο της προς την Περιφερειακή Διεύθυνση Κέντρου Αθηνών παραθέτοντας ένα αναλυτικό ιστορικό της συνταξιοδοτικής περίπτωσης της κυρίας ΧΧΧΧΧ και αποδεχόμενη ότι η εσφαλμένη ενημέρωση προς την συνταξιούχο οφείλεται σε υπαιτιότητα των εμπλεκόμενων ασφαλιστικών φορέων, απεφάνθη ότι «στη συγκεκριμένη περίπτωση, θα πρέπει, ως τμήμα συντάξεων, να προβείτε στην αποστολή του τμηματικού ποσού της ενδιαφερόμενης αναδρομικά από τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της (28.1.2003) θεωρώντας ως μη δεσμευτική την αίτησή της με αρ. χχχχ/2013 προς τον Οργανισμό καθώς δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη εκ του νόμου διαδικασία» γνωστοποιώντας τη θέση του αυτή και στο Υπουργείο.

B. Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έχοντας στη διάθεσή της όλα τα δεδομένα της συγκεκριμένης ασφαλιστικής περίπτωσης με το αριθμ. χχχχ/2014 έγγραφό της προς τις Διοικήσεις του ΟΑΕΕ και του ΙΚΑ, επισημαίνει ότι «*Εν προκειμένω, όσον αφορά την περίπτωση της κυρίας ΧΧΧΧ, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω σχετικά έγγραφα των εμπλεκόμενων Φορέων, εσφαλμένως αρχικά το ΤΣΑ (αρ χχχχ/1998 Απόφαση Διευθυντή) και στη συνέχεια το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (Αρ. χχχχ/1998 Απόφαση Διευθυντή) ενημέρωσαν τη συνταξιούχο ότι η συμμετοχή του ΤΣΑ θα της καταβληθεί ύστερα από αίτησή της στο ΤΣΑ με τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας της αντί του ορθού 55^{ου} έτους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 του ν. 2084/92. Εφόσον δεν τίθεται προφανώς θέμα απατηλής ενέργειας της συνταξιούχου, αντιθέτως ζημίας αυτής και με το α' σχετικό έγγραφό του ο ΟΑΕΕ θεωρεί ως μη δεσμευτική την με αρ. πρωτ. 4061112/5.3.2013 αίτησή της και αναγνωρίζει ότι δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη εκ του Νόμου διαδικασία και προτίθεται να προβεί στην αποστολή του τμηματικού ποσού της ενδιαφερόμενης, **δηλαδή να συμμετάσχει στη δαπάνη συνταξιοδότησης από την ημερομηνία συμπλήρωσης του προβλεπόμενου από τη νομοθεσία ορίου ηλικίας, ήτοι αναδρομικά από τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της και εντεύθεν, δεν δύναται ο Φορέας σας (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) ενώ σύμφωνα με τα ανωτέρω θα λάβει τη συμμετοχή του ΟΑΕΕ για όλο το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα, να αναγνωρίσει αναδρομικά χρόνο και να καταβάλει ποσό συμμετοχής του ΟΑΕΕ μόνο για τα πέντε (5) έτη από την ημερομηνία αιτήσεώς της ασφαλισμένης, η οποία, όπως προαναφέρθηκε δεν εκλαμβάνεται υπόψη από τον αρμόδιο συμμετέχοντα Φορέα (ΟΑΕΕ)¹**», ενώ παράλληλα ζητεί την επίλυση του ζητήματος με ευρύτητα και κατ' εφαρμογή των αρχών της χρηστής διοίκησης.*

Η θέση της Διοίκησης του ΙΚΑ και η αρ. ΧΧΧΧ/2015 απόφαση της Τ.Δ.Ε.

Παρά το γεγονός ότι:

Α) ο ΟΑΕΕ, αποδεχόμενος ότι η εσφαλμένη ενημέρωση που είχε η πολίτις οφείλεται σε υπαιτιότητα του αποφάσισε να καταβάλει στο ΙΚΑ τη συμμετοχή του από την ημερομηνία συμπλήρωσης του 55^{ου} έτους της ηλικίας της κυρίας ΧΧΧΧ, ήτοι από 28.1.2003,

Β) η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων αποφάνθηκε ότι για λόγους χρηστής διοίκησης η από 5.3.2013 αίτηση της ασφαλισμένης δεν μπορεί να θεωρηθεί δεσμευτική καθώς ο ΟΑΕΕ απέδωσε τη συμμετοχή του για όλο το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα και επομένως το ΙΚΑ, επίσης, θα πρέπει να αναγνωρίσει και να καταβάλει το ποσό συμμετοχής του ΟΑΕΕ για όλο το χρονικό διάστημα,

η Διοίκηση του ΙΚΑ με το αριθμ. χχχχ/2014 έγγραφό της προς το Υποκατάστημα ΙΚΑ Πατησίων απεφάνθη ότι «*Επομένως, θα προχωρήσετε σε τροποποίηση της απόφασης χχχχ/2014 με επανυπολογισμό του ποσού της σύνταξης της ενδιαφερόμενης ως προς τη συμμετοχή του ΟΑΕΕ (ΤΣΑ) από τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της, δηλαδή την 28/1/2003, όσον αφορά δε την έναρξη των οικονομικών αποτελεσμάτων της συνταξιοδότησης, με αφετηρία την από 28/4/2013 αίτησή της συνταξιούχου, θα χορηγήσετε αναδρομικά όχι πέραν της 5ετίας, σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 6 του Α.Ν. 1846/51²*».

Το Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Πατησίων με την αριθμ. χχχχ/2014 νεώτερη απόφαση Διευθυντή υπολόγισε το ποσό συμμετοχής του ΟΑΕΕ από 28.1.2003 με ημερομηνία έναρξης

¹ Επισήμανση δική μας

² Επισήμανση δική μας

ωστόσο των οικονομικών αποτελεσμάτων για την πολίτη την 5.3.2008 σύμφωνα με το άρθρο 40, παρ. 6 του α.ν. 1846/1951.

Τέλος, η Τ.Δ.Ε. του Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Πατησίων με την αριθμ.ΧΧΧΧ/2015 απόφαση της, απέρριψε, κατά πλειοψηφία³, την ένσταση της κυρίας ΧΧΧΧΧ. Ειδικότερα, στην αριθμ. χχχχ/2015 απόφαση της Τ.Δ.Ε. μεταξύ άλλων αναφέρονται τα εξής: «Επειδή αρχικά, με τηνχχχχ/1998 απόφασή του, το ΤΣΑ μας γνώρισε ότι το ποσό συμμετοχής του θα χορηγηθεί στην ανωτέρω με τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας της αν και είχε ενημερωθεί ότι η ανωτέρω θα συνταξιοδοτηθεί ως μητέρα ανήλικου τέκνου με το υπ' αριθμ. χχχχ/1998 έγγραφό μας. Επειδή ο ΟΑΕΕ-ΤΣΑ κατόπιν της χχχχ/2013 αίτησης της ανωτέρω προς το ταμείο με την χχχχ/2013 βεβαίωσή του, μας γνώρισε το ποσό συμμετοχής στην σύνταξη της σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 1405/83 και άρθ. 15 του Ν. 1902/90 από 28.1.2003 ήτοι την ημερομηνία συμπλήρωσης του 55^{ου} έτους της ηλικίας της. Επειδή όπως είναι γνωστό, στο άρθρο 40 παρ. 6 του Α.Ν. 1846/51 «Πάσα άλλη οιαδήποτε κατά του ΙΚΑ απαίτησις παραγράφεται μετά την πενταετία». Επειδή η ανωτέρω συμπλήρωσε το 55^ο έτος της ηλικίας της την 28/1/2003 (ημ. Γέννησης 28/1/1948) η υπηρεσία με την προσβαλλόμενη απόφαση σωστά και νόμιμα ανακάλεσε την χχχχ/2014 και χορήγησε στην ανωτέρω την τμηματική σύνταξη του ΟΑΕΕ ΤΣΑ από 28.1.2003 με έναρξη όμως των οικονομικών αποτελεσμάτων από 5/3/2008 (πενταετία πριν την υποβολή της χχχχ/2013 αίτησής της στον ΟΑΕΕ) με τις προαναφερθείσες διατάξεις. Σχετικό και το χχχχ/2014 έγγραφο Διοίκησης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ».

Η άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη

Ο Συνήγορος του Πολίτη στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, μετά την προσεκτική εξέταση της αναφοράς της κυρίας ΧΧΧΧΧ, συνέταξε το αριθμ. ΧΧΧΧ/3.2.2015 έγγραφο το οποίο απέστειλε στο Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Πατησίων, κοινοποιώντας το στη Διοίκηση του ΙΚΑ.

Επί του ανωτέρω εγγράφου, δεν έχουμε λάβει κάποια απάντηση, ενώ ούτε στη σχετική απόφαση της Τ.Δ.Ε. φαίνεται να λαμβάνονται υπόψη ή να αντικρούονται τα επιχειρήματα που διατυπώθηκαν στο προαναφερόμενο έγγραφο της Αρχής, με συνέπεια να παραμένουν εύλογα ερωτήματα για την ορθότητα, άρα και νομιμότητα, της κρινόμενης διοικητικής πράξης, εν προκειμένω της απόφασης της Τ.Δ.Ε., γεγονός που δικαιολογεί την περαιτέρω παρέμβασή μας.

Α. Παραίτηση από το δικαίωμα παραγραφής

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, η παραγραφή, «είναι θεσμός του δικαίου, σύμφωνα με τον οποίο μια αξίωση παύει να είναι δικαστικά επιδιώξιμη, επειδή ο δικαιούχος παρέλειψε να την ασκήσει εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος που ορίζεται από το νόμο. Με τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής δεν αποσβήνεται η αξίωση, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται ως ατελής ή φυσική ενοχή, αλλά ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει εναντίον της ανατρεπτική ένσταση και να αρνηθεί την παροχή» (Απόστολος Σ. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1997, σελ. 249).

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 276 του Αστικού Κώδικα, **«παραίτηση από την παραγραφή μετά τη συμπλήρωση της είναι έγκυρη».**

Κατά δε την ερμηνεία που δίνεται, **«Η παραίτηση από την παραγραφή μετά τη συμπλήρωση της είναι ισχυρή, διότι έκτοτε αποβάλλει το χαρακτήρα της ως θεσμού δημόσιας**

³ Μειοψηφούντων των εκπροσώπων των ασφαλισμένων και εργοδοτών

τάξης. Γίνεται ρητώς ή σιωπηρώς με μονομερή δήλωση που απευθύνεται στο δικαιούχο και εφόσον αυτός που παραιτείται γνωρίζει τη συμπλήρωση της» (Β. Βαθρακοκοίλη, Αναλυτική Ερμηνεία-Νομολογία Αστικού Κώδικα, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα, 1994, σελ 389).

Επίσης, σύμφωνα με την ερμηνεία του άρθρου 276, «*παραίτησις από της ενστάσεως της παραγραφής, γενομένη υπό τους όρους του νόμου, είναι έγκυρος, δεδομένου ότι αποτελεί διάθεσιν απαλλοτριωτικού δικαιώματος του υπέρ ου η συμπληρωθείσα παραγραφή*».

Ως προϋποθέσεις δε του εγκύρου της παραίτησεως, αναφέρονται: α) η διαδρομή του χρόνου παραγραφής της αξιώσεως, β) η γνώση του παραιτουμένου ότι έχει συμπληρωθεί η παραγραφή, και γ) η μονομερής δήλωση περί παραίτησεως ρητή ή σιωπηρή. (Απόστολου Γεωργιάδη – Μιχαήλ Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ – κατ' άρθρο ερμηνεία, Τόμος Ι – Γενικές Αρχές, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 1997, σελ. 481).

Ας σημειωθεί ότι από, όσα αυτή την στιγμή γνωρίζουμε, στο πλαίσιο της έρευνας της υπόθεσης, όλες προαναφερθείσες προϋποθέσεις, πληρούνται στην ασφαλιστική περίπτωση της κυρίας XXXXX.

Στην προκειμένη περίπτωση, όταν με αφορμή την υποβολή της αριθμ. XXXX/2013 αίτησης συνταξιοδότησης της κυρίας XXXXX έγινε γνωστό το γεγονός της εσφαλμένης πληροφόρησης τόσο από τον ΟΑΕΕ όσο και από το ΙΚΑ, ο ΟΑΕΕ **με το αριθμ. XXXX/13/5/2013 έγγραφό του δηλώνοντας την απερίφραστη βούληση του να συνδράμει στην επίλυση του προβλήματος, αποδέχτηκε την καταβολή του συνόλου της συμμετοχής του από την ημερομηνία συμπλήρωσης του 55^{ου} έτους της ηλικίας της κυρίας XXXXX, ήτοι από 28.1.2003, πιστεύοντας ότι διευκολύνει το Ίδρυμα, το οποίο ενεργώντας εντός του πλαισίου της νομιμότητας, θα ήταν δυνατό να το θεωρήσει ως διακοπή της παραγραφής, ξεπερνώντας έτσι την εις βάρος της ενδιαφερόμενης, διαφαινόμενη αδικία.**

Αποτελεί δηλαδή ιδιαίτερα κρίσιμο στοιχείο το γεγονός ότι το ΤΣΑ με την καταβολή του συνόλου της συμμετοχής του που αντιστοιχεί στο επίμαχο χρονικό διάστημα, δηλώνει **με σαφήνεια, απερίφραστα και ανέκκλητα** ότι **δεν ασκεί ούτε θα ασκήσει το δικαίωμα προβολής παραγραφής σε σχέση με τα οφειλόμενα ποσά που αντιστοιχούν στη συμμετοχή του από 28.1.2003.**

Στην προκειμένη περίπτωση, το ΙΚΑ ως **απονέμων** τη σύνταξη φορέας **ενσωματώνει** το μέρος της συμμετοχής του ΟΑΕΕ-ΤΣΑ και την **αποδίδει** στον ασφαλισμένο⁴ δεδομένου ότι σύμφωνα με τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης, η σύνταξη του ασφαλισμένου αποτελείται από το άθροισμα μικρότερων ποσών, καθένα από τα οποία βαρύνει τον απονέμοντα και τους λοιπούς συμμετέχοντες οργανισμούς. Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι το δικαίωμα της παραγραφής θα μπορούσε στη συγκεκριμένη περίπτωση να προβληθεί μόνο από τον ΟΑΕΕ-ΤΣΑ που είναι και ο φορέας που όφειλε τα σχετικά αμφισβητούμενα ποσά και όχι το ΙΚΑ, το οποίο ως απονέμων φορέας απλώς αποδίδει στον εκάστοτε συνταξιούχο τα ποσά που έλαβε από τον ΟΑΕΕ. Περαιτέρω, θεωρούμε ότι αντίκειται σε κάθε έννοια χρηστής διοίκησης, το ΙΚΑ ως απονέμων φορέας να έχει εισπράξει από τον ΟΑΕΕ για λογαριασμό του ασφαλισμένου το ποσό που αντιστοιχεί στη δεκαετία και

---

⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 1405/1983 ορίζεται «2. Στις περιπτώσεις εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου η σύνταξη του δικαιούχου είναι το άθροισμα των τμημάτων του ποσού της σύνταξης που προσδιορίζονται απο τον απονέμοντα και τους άλλους οργανισμούς οι οποίοι συμμετέχουν στη δαπάνη της συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο. Ο φορέας που απονέμει τη σύνταξη καταβάλλει στο δικαιούχο το άθροισμα των τμημάτων των συντάξεων και ζητά από τους άλλους φορείς το ποσό της συμμετοχής τους στη δαπάνη για τη συνταξιοδότηση, το οποίο προσδιορίζεται και αποδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου.

την ίδια στιγμή να αποδίδει στον ασφαλισμένο μόνο το ποσό που αντιστοιχεί στην πενταετία, προβάλλοντας το ίδιο (και όχι ο ΟΑΕΕ) ως λόγο την πενταετή παραγραφή.

B. Παραβίαση των αρχών της χρηστής διοίκησης

Από όλο το ιστορικό της συγκεκριμένης συνταξιοδοτικής περίπτωσης προκύπτει λοιπόν ότι συγκεκριμένες πλημμέλειες εκ μέρους των εμπλεκόμενων ασφαλιστικών φορέων, φαίνεται να έχουν ως αποτέλεσμα τον κίνδυνο να αποβούν εις βάρος της ασφαλισμένης, η οποία ενήργησε καλή τη πίστι.

Περαιτέρω, θεωρούμε ότι η αρχή της χρηστής διοίκησης, επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με το αίσθημα δικαίου που επικρατεί, ώστε, κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς και απλώς δογματικές ερμηνευτικές εκδοχές και να επιδιώκεται η προσαρμογή των κανόνων δικαίου προς τις επικρατούσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και απαιτήσεις.

Από τα προεκτεθέντα δεν προκύπτει οποιαδήποτε αμφιβολία ως προς το εφαρμοζόμενο νομοθετικό πλαίσιο και για τη δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος της κυρίας ΧΧΧΧΧ με τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας της. Είναι σαφές ότι η κυρία ΧΧΧΧΧ ενήργησε σύμφωνα, με τη γραπτή, πλην όμως εσφαλμένη, ενημέρωση που είχε από τους αρμόδιους ασφαλιστικούς οργανισμούς, χωρίς παράλληλα να έχει τη δυνατότητα να γνωρίζει αλλά και να αμφισβητήσει εγκαίρως την ορθότητα της ενημέρωσης που της παρασχέθηκε.

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση έχει εφαρμογή η αρχή της νομιμότητας και η συνακόλουθη επιταγή για την καλή ποιότητα υπηρεσιών προς τον πολίτη, σύμφωνα με την οποία ένα γεγονός (όπως η παροχή εσφαλμένης ενημέρωσης από τους εμπλεκόμενους ασφαλιστικούς οργανισμούς), που δεν ανάγεται σε υπαιτιότητα του ασφαλισμένου, δεν μπορεί να αποβαίνει εις βάρος του.

Άλλωστε όπως ορθώς αναφέρεται στο αριθμ. ΧΧΧΧ/2014 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων «*Προς άσκηση όμως του δικαιώματος αυτού, από τον/την συνταξιούχο πρέπει να υποβληθεί αίτηση στο συμμετέχοντα φορέα (καθ' υπόδειξη και σύμφωνα με το όριο ηλικίας που αναγράφεται στην Απόφαση συνταξιοδότησης⁵) και για να επιφέρει η αίτηση αυτή τις έννομες συνέπειες θα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις, οι οποίες απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία για να είναι έγκυρη η δήλωση της βούλησης, ήτοι να έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας που αναγράφεται στην εκάστοτε Απόφαση συνταξιοδότησης του απονέμοντα και του συμμετέχοντα Φορέα και όχι νωρίτερα της συμπλήρωσης του ορίου αυτού, άλλως η αίτηση είναι άκυρη και δεν λαμβάνεται υπόψη από τους Φορείς..... **Βασικός αρμόδιος για τον καθορισμό του ορίου ηλικίας για την καταβολή της συμμετοχής στο συνταξιούχο είναι ο συμμετέχων φορέας, που οφείλει να το αναγράψει στην Απόφασή του, χωρίς να παραγνωρίζεται η ευθύνη του απονέμοντα Φορέα να ελέγξει την ορθότητα και τη νομιμότητα του ορίου αυτού⁶ σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθότι οφείλει και να αναγράψει στην Απόφαση συνταξιοδότησης (ατομική διοικητική πράξη), οπότε και φέρει εξίσου ευθύνη για τυχόν σφάλμα του, προς το συνταξιούχο του».***

Αλλά και κατά την πάγια νομολογία του ΣτΕ (351/2012, 3138/2011, 1848/2009, 2286/2009, 2540/2008, 3186/2007, 3398/2007, 3544/2007, 1405/2006, 169/2002 κα) «*η πράξη του συμμετέχοντος ασφαλιστικού οργανισμού, με την οποία βεβαιώνεται ο χρόνος ασφάλισης που ο ασφαλισμένος διήνυσε σ' αυτόν και υπολογίζεται το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στον οργανισμό αυτό, αποτελεί πράξη προπαρασκευαστική της πράξης που*

⁵ Επισήμανση δική μας

⁶ Επισήμανση δική μας

εκδίδει τελικά ο απονέμων ασφαλιστικός οργανισμός και υπόκειται υποχρεωτικώς σε έλεγχο νομιμότητας εκ μέρους των οργάνων του τελευταίου αυτού (απονέμοντος) οργανισμού».

Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη ότι α) η απόδοση από τον ΟΑΕΕ στο ΙΚΑ της συμμετοχής του για όλο το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα δηλαδή από 28.1.2003, αποτελεί απερίφραστη δήλωση του Οργανισμού ότι παραιτείται του δικαιωμάτων του για προβολή της παραγραφής και β) ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως αναλυτικά παρατέθηκε παραπάνω θίγονται οι αρχές της χρηστής διοίκησης καθώς επίσης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, θα σας παρακαλούσα να επανεξετάσετε τη θέση της υπηρεσίας σας και να χορηγήσετε την τμηματική σύνταξη του ΤΣΑ από την ημερομηνία συμπλήρωσης των νόμιμων προϋποθέσεων, δηλαδή από 28.1.2003.

Γ. Δυνατότητα επανεξέτασης της Απόφασης. Πρόταση - παρέμβαση

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η αριθμ. χχχχ/2015 απορριπτική Απόφαση Τ.Δ.Ε. σφάλλει εκτιμώντας λανθασμένα τα πραγματικά δεδομένα **και ως εκ τούτου θα πρέπει να ανακληθεί, αφού, η διαπίστωση παρανομίας ή πλάνης περί τα πράγματα μπορούν να οδηγήσουν στην ανάκληση της διοικητικής πράξης⁷.**

Στο θεμέλιο της ανακλητικής εξουσίας της διοίκησης για τέτοιου είδους πράξεις βρίσκεται η *αρχή της νομιμότητας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου*. Η διοίκηση υποχρεούται να τηρεί το δίκαιο κατά την έκδοση των πράξεων. Εφόσον διαπιστωθεί ότι πράξη που εξέδωσε, και μάλιστα όταν αυτή είναι δυσμενής, δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις επιταγές του νόμου, έχει την δυνατότητα να την ανακαλέσει, αποκαθιστώντας έτσι την έννομη τάξη. Ας σημειωθεί δε ότι η ανακλητική αυτή εξουσία της ΤΔΕ δεν επηρεάζεται από την άσκηση προσφυγής εναντίον της ή, από την άλλη πλευρά, από την οριστικοποίηση της πράξης λόγω εκπνοής της προθεσμίας άσκησης των ενδίκων μέσων.⁸

Η αρχή της νομιμότητας επικαθορίζει εξάλλου και την έννοια του δημόσιου συμφέροντος, το οποίο συγκλίνει στην περίπτωση των παράνομων δυσμενών πράξεων με το συμφέρον του θιγόμενου ιδιώτη.

Περαιτέρω, όπως ρητά ορίζει ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας στο άρθρο 21 παρ. 1 «*αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της*», η διάταξη δε αυτή δεν διακρίνει μεταξύ ατομικών και συλλογικών οργάνων. Επισημαίνεται δε ότι δεν προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία διαφοροποίηση ως προς τη δυνατότητα ανάκλησης αποφάσεων των Τ.Δ.Ε. Συνεπώς, και οι Τ.Δ.Ε. μπορούν να ανακαλούν τις αποφάσεις τους, και μάλιστα ακόμη και στις περιπτώσεις που έχει ασκηθεί προσφυγή, μέχρι την πρώτη συζήτησή της στο δικαστήριο.

Λαμβάνοντας όλα τα ανωτέρω υπόψη του ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι με βάση την αρχή της νομιμότητας και της χρηστής διοίκησης θα πρέπει η συγκεκριμένη υπόθεση να επανεισαχθεί, με νέα εισήγηση, προς κρίση στην ΤΔΕ, η οποία είναι το μόνο αρμόδιο όργανο να την ανακαλέσει ή να την τροποποιήσει.

⁷ Βλ. Χαρ. Χρυσανθάκη – Πέτρου Πανταζόπουλου, «Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου – Όργανα και περιεχόμενο της διοικητικής δράσης», Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2000, σελ. 137

⁸ Βλ. Π. Δαγτόγλου, «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο», Εκδ. Α. Σάκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1997, σ. 321. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, «*Η βασική αυτή υποχρέωση της διοικήσεως προς αποκατάσταση της νομιμότητας υπάρχει ανεξαρτήτως προσφυγής του θιγόμενου ιδιώτη και παραμένει υφιστάμενη και μετά την πάροδο προθεσμίας της αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας*»

Έτσι, με την υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης της Αρχής, θεωρούμε ότι θα δοθεί οριστική λύση του προβλήματος στην βάση των αρχών της χρηστής διοίκησης, της νομιμότητας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, κάτι που θα επιτευχθεί εφόσον, έχοντας διερευνηθεί ενδελεχώς και απαντηθεί στο σύνολό τους, τα ερωτήματα που εκκρεμούν, εκδοθεί, νέα σαφώς, ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη Απόφαση, η οποία μη αφήνοντας με τον τρόπο αυτό περιθώρια σοβαρής αμφισβήτησης, θα συμβάλει στην εμπέδωση σχέσεων εμπιστοσύνης του Ιδρύματος με τους συναλλασσόμενους πολίτες.

Τέλος, η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η Διοίκηση του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, στους οποίους αποστέλλεται το παρόν έγγραφο, παρακαλούνται θερμά, υπό το πρίσμα και της συγκεκριμένης επί του ζητήματος Απόφασης Τ.Δ.Ε., να εκφράσουν, στο πλαίσιο των εκ του νόμου αρμοδιοτήτων τους, τις τελικές τους απόψεις και θέσεις, προκειμένου, στο μέτρο του δυνατού, να αποφευχθεί περαιτέρω άσκοπη επιβάρυνση της συνταξιούχου που θα προκληθεί από τον άνευ ουσιαστικό λόγο εξαναγκασμό της σε προσφυγή στην κρίση των διοικητικών δικαστηρίων.

Αναμένοντας τις απόψεις σας επί των ανωτέρω, καθώς επίσης και τις ενέργειές σας, σας ευχαριστώ ιδιαίτερα για τη συνεργασία και παραμένουμε πάντοτε στη διάθεσή σας, για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θελήσετε.

Με εκτίμηση

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. ΚΥΡΙΑ XXXXX